

**PROHLÁŠENÍ KONGREGACE PRO NAUKU VÍRY
K BANALIZACI SEXUALITY V SOUVISLOSTI S NĚKTERÝMI
KOMENTÁŘI KE KNIZE ROZHovorŮ
PAPEŽE BENEDIKTA XVI. „SVĚTLO SVĚTA“
22. PROSINCE 2010¹**

KONGREGACE PRO NAUKU VÍRY

Při příležitosti publikace knihy rozhovorů Benedikta XVI. *Světlo světa* se rozšířily různé nesprávné interpretace, které vyvolaly zmatek ohledně postoje Katolické církve k některým otázkám sexuální morálky. Myšlenky papeže byly nezřídka zneužité pro cíle a zájmy vzdálené smyslu jeho slov, což je jasné po přečtení celé kapitoly, ve které je zmiňována lidská sexualita. Zájem Svatého otce je jasný: znovu najít velikost Božího záměru se sexualitou a vyloučit její dnes rozšířenou banalizaci.

Některé interpretace prezentovaly slova papeže jako tvrzení, která jsou v rozporu s morální tradicí církve. Byly to hypotézy, které někteří přivítali jako pozitivní obrat a jiní je přijali s obavami, jako by šlo o přelom v učení o antikoncepci a v církevním postoji k boji proti AIDS. Papežova slova, která poukazují na závažné neuspořádané jednání, jakým je prostituce (srov. *Světlo světa*, první vydání, listopad 2010, s. 170–171), ve skutečnosti nepředstavují změnu morální nauky ani pastorační praxe církve.

Jak vyplývá z přečtení zmiňované stránky, Svatý otec nehovoří o manželské morálce ani o morálním pravidle vůči antikoncepci. Pavlem VI. v čl. 14 encykliky *Humanae vitae* popsal dostatečně přesnými výrazy tradiční normu církve, když napsal, že je „vyloučen jakýkoliv zásah, který buď vzhledem k předvídanému manželskému styku nebo při jeho uskutečňování či v průběhu jeho přirozených následků zamýšlí jako cíl nebo jako prostředek znemožnit zplození života“. Názor, který by se mohl ze slov Benedikta XVI. vyvodit, že v některých případech je možné použít prezervativ, aby se zabránilo nechtěnému těhotenství, je zcela svévolný a neodpovídá ani jeho slovům, ani jeho myšlení. V této souvislosti papež navrhuje cesty humánně i eticky schůdné, na kterých jsou pastýři povoláni pracovat „ještě lépe“ (*Světlo světa*, s. 141), protože zcela respektují neoddělitelný vztah sjednocujícího a prokreativního významu každého manželského styku s eventuálním využitím metod přirozené regulace plodnosti s ohledem na odpovědné plození.

Co se týká citované stránky, Svatý otec hovořil o zcela odlišném případě prostituce, tedy jednání, které křesťanská morálka vždy považovala za těžce nemorální.² Doporučení celé křesťanské tradice – a nejen té – pro prostituci je možné shrnout slovy sv. Pavla: „Utíkejte před smilstvem!“ (1 Kor 6, 18) S prostitucí je třeba bojovat a asistenční instituce církve, občanské společnosti a státu se musí zasadit za osvobození osob k ní přinucených.

¹ BENEDIKT XVI. *Světlo světa. Papež, církev a znamení doby. Rozhovor s Peterem Seewaldem*. Brno: Barrister&Principal, 2011.

² Srov. GS 27; KKC, 2355.

Zde je třeba zdůraznit, že v důsledku současného rozšíření AIDS v mnoha oblastech světa se ještě zdramatizoval problém prostituce. Ten, kdo ví, že je nakažen virem HIV a že by tedy mohl přenášet infekci, se dopouští těžkého hříchu nejen proti šestému, ale i proti pátému přikázání, protože vědomě vystavuje život druhého člověka nebezpečí s dopadem i na veřejné zdraví. V souvislosti s tím Svatý otec jasně říká, že použití prezervativu nenahrazuje „opravdové a morální řešení“ (s. 118) problému AIDS a také že „pouhá fixace na kondom představuje banalizaci sexuality“ (s. 118), protože není zájem čelit lidské bídě, která je základem přenosu této pandemie. Kromě toho je nesporné, že ten, kdo se uchýlí k použití prezervativů, aby snížil ohrožení života druhé osoby, usiluje o omezení zla, kterého se dopouští svým chybným jednáním. V tomto smyslu Svatý otec zmiňuje, že použití prezervativů „se záměrem zmenšit nebezpečí nákazy, ... může být první krok na cestě k jinak žité, lidštější sexualitě“ (s. 118). Jde o postřeh, který zcela odpovídá jinému tvrzení Svatého otce: To není „ten pravý způsob, jak vyřešit problém šíření HIV.“ (s. 118)

Někteří lidé interpretovali slova Benedikta XVI. tak, že se odvolávali na teorii tzv. „menšího zla“. Tato teorie nicméně tíhne ke scestným interpretacím proporcionality.³ Skutek, který je z hlediska svého předmětu špatný, i když je menším zlem, nelze dovoleně chtít. Svatý otec neřekl, že prostituci za použití prezervativů si lze vybrat jako menší zlo, jak to kdosi zastával. Církev učí, že prostituce je nemorální a musí se s ní bojovat. Pokud někdo sice provozuje prostituci a ještě k tomu je nakažen HIV, ale usiluje o snížení nebezpečí nákazy i pomocí prezervativů, může to být první krok k účtě k životu druhých, i když zlo prostituce zůstává v celé své závažnosti. Taková vyhodnocení jsou v souladu s tím, co teologicko-morální tradice církve podporovala i v minulosti.

V boji proti AIDS členové i instituce Katolické církve vědí, že je třeba být nablízku lidem, pečovat o nemocné a vést všechny k tomu, aby mohli žít v předmanželské čistotě i ve věrnosti manželskému slibu. S ohledem na to je třeba zříci se i takových jednání, která banalizují sexualitu, protože – jak říká papež – právě to je nebezpečí, kvůli kterému tolik lidí už nevidí v sexualitě projev své lásky. „Proto je i boj proti banalizaci sexuality součástí zápasu o to, aby sexualita byla zhodnocena pozitivně a mohla rozvinout pozitivní působení v celku lidského bytí.“ (Světlo světa, s. 118)

³ Srov. JAN PAVEL II. Encyklika o základech morálního učení církve *Veritatis splendor* (6. srpna 1993), č. 75–77. Praha: Zvon, 1994.